

BESLUT
2013-01-30   Ärendenr:
NV-01007-13

Enligt sändlista

Beslut om selektiv och riktad jakt efter varg 2013

Beslut

Naturvårdsverket beslutar, med stöd av 23 c §, 23 d § och 24 d § jaktförordningen (1987:905), samt med beaktande av skyddsreglerna i artikel 12 rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) och undantagsreglerna beträffande jakt artikel 16 samma direktiv om selektiv och riktad jakt efter varg i utpekade revir i Dalarnas, Värmlands, Örebro och Västmanlands län.

Med stöd av 49 § andra stycket jaktförordningen beslutar Naturvårdsverket att den som deltar i jakten inte behöver anmäla det till jaktkortsregistret.

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas, se bilaga 6.

Kungörelsedelgivning

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska enligt 47 § delgivningslagen hållas tillgängligt viss tid hos myndigheten eller på annan plats. Beslutet hålls i enlighet därmed under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Valhallavägen 195 i Stockholm.

Villkor

För att säkerställa kraven i 23 c § jaktförordningen om att jakten ska bedrivas selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden gäller nedan angivna villkor för jakt enligt detta beslut. Efterlevnaden av dessa villkor är en förutsättning för att jakt enligt Naturvårdsverkets beslut ska få bedrivas. Jakt

som bedrivs mot givna villkor sker således utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 respektive 44 § jaktlagen. För jaktbrott kan även den dömas som förfarit med oaktsamhet.

Var får djur fällas och hur många djur får fällas?

Jakt tillåts efter vargar i Dalarnas, Värmlands, Örebro och Västmanlands län i nedanstående revir. Revirens numrering följer numreringen som framgår i bilaga 5. I revir som är länsgränsöverskridande ska berörda länsstyrelser samordna sig om jakten. Högst två vargar får fällas i varje revir (sammanlagt 16 vargar).

27. Brattfors	Värmlands län,
20. Acksjön	Värmlands län,
10. Fulufället	Dalarnas län,
56. Kloten	Dalarnas och Örebro län,
55. Ulriksberg	Örebro län,
60. Villingsberg	Örebro län,
29. Hedbyn	Örebro och Västmanlands län och
57. Kölsta	Västmanlands län.

Länsstyrelsen ska innan jaktstart tillsammans med Viltskadecenter utforma jaktområde inom respektive revir. Kontaktperson på Viltskadecenter för detta är Linn Svensson. Kartor över de utsedda jaktområdena läggs ut på respektive länsstyrelses hemsida.

För det fall att länsstyrelsen före och under jakten skulle erfara att berörda revir inte är besatta av ett vargpar eller att en genetiskt viktig individ finns i reviret, ska länsstyrelsen omedelbart avlysa jakten i det berörda reviret och informera Naturvårdsverket.

Vilka djur får fällas

I varje utpekat revir får högst två individer fällas. Jakten ska inriktas mot grupper om minst 2 vargar och ska, om möjligt, bedrivas så att högst ett av alfadjuren fälls.

Jakttid

Beslutet gäller från och med den 31 januari 2013 till och med den 17 februari 2013. Den 31 januari 2013 får endast spårning efter varg äga rum.

Jaktledare ska kontakta länsstyrelsen innan jakt får påbörjas. Spårning av varg får dock utföras utan särskilt medgivande från länsstyrelsen. Ingen annan åtgärd får vidtas innan länsstyrelsen har gett medgett att jakten får påbörjas.

Avlysning

Jakten ska avlysas då det totala antalet djur fällts eller påskjutits¹ inom jaktområdet/jaktområdena i ett län.

Vilka får utföra jakten?

Den som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i selektiv jakt efter varg inom det jaktområde han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter varg.

Jaktledare

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd på förhand vid varje jakttillfälle. Jaktledaren ska vara anmäld till länsstyrelsen minst 24 timmar innan jakten får påbörjas. Spårning efter varg får dock bedrivas utan att jaktledare är anmäld.

Jaktledarens ansvar

Jaktledaren ska minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakt efter varg bedrivs.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jakttagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och att ha löst jaktkort (viltvårdsavgift).

Jaktledaren ska informera varje jakttagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att jakttagaren före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter varg under de förhållanden som råder vid jakten.

Jaktledaren ska informera varje jakttagare om riskerna för skadskjutning av varg, uppmana jakttagarna att beakta riskerna/svårigheterna vid skott på långa håll, att endast skjuta rena sidoskott och endast mot stillastående djur.

Jaktledaren är ansvarig för att information från myndigheterna kommer fram till jakttagarna och att information om jaktutfallet kommer fram till myndigheterna samt att villkoren för jakten efterlevs.

Efter det att ett djur fällts eller påskjutits ska jaktledaren avbryta jakten och utan dröjsmål och senast inom en timme från det att vargen fällts eller påskjutits anmäla detta till länsstyrelsen, se tabellen nedan. Jakt får inte återupptas innan länsstyrelsen har medgett tillstånd till detta.

---

¹ Påskjutning innebär i detta beslut att skott har avlossats mot varg med avsikt att fälla den och det inte har konstaterats att vargen fällts.

Län	Telefonnummer Anmälan av jaktledare och start av jakt	Telefonnummer Rapportering av fälld eller påskjuten varg	Telefonnummer Information om återstående tilldelning	Telefonnummer För kontakt med media
Dalarna	023-813 84	023-813 84	023-810 47	072-560 00 78 072-217 71 20
Värmland	054-19 70 74	054-19 73 75	054-19 71 51	054-19 70 74
Örebro	070-603 98 66	070-603 98 66	019-19 30 09	070-387 88 62
Västmanland	021-19 50 18	021-19 50 18	021-13 15 02	072-534 51 03

Efter det att varg fällts eller påskjutits får ytterligare jakt efter varg inte bedrivas inom det område jaktledaren ansvarar för, dock med undantag för eftersök av skadad varg. Även om en platsundersökning visar att vargen inte är skadad enligt vad som anges nedan, får jakt inte fortsätta innan jaktledaren fått besked från länsstyrelsen om att tilldelning återstår inom jaktområdet.

Tillåtna jaktmedel m.m.

Av 7 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt framgår att jakt efter varg endast får bedrivas med kulvapen och ammunition som fyller kraven för klass 1.

Naturvårdsverket erinrar om bestämmelserna i 9 § första stycket 3 jaktförordningen gällande inskränkningar i jakttiden om att varg bara får jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Naturvårdsverket erinrar även om bestämmelserna i 17 § andra stycket jaktförordningen gällande kravet på eftersökshund.

Fångstredskap och jakt med hjälp av åtel m.m.

Jakt efter varg med stöd av detta beslut får inte bedrivas med fångstredskap.

Jakten får heller inte bedrivas med hjälp av åtel. En åtel definieras i detta beslut som material som iordningställs i syfte att locka till sig vilt.

Vid jakten får inte användas elektroniska anordningar som artificiellt återger ljud.

Söka efter spår

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att motorfordon får användas för att söka efter vargspår. Motorfordon har samma betydelse som i 1 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Terrängmotorfordon (t.ex. snöskoter) får inte användas. Sökning efter varg får endast ske från motorfordon som färdas på väg som återfinns på Lantmäteriets terrängkarta i skala 1:50 000.

Beslutet innebär att sökande längs med väg får ske för så kallad ringning för att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motorfordon skjuta, förfölja eller genskjuta varg. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motorfordonet för att förhindra att vargen kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Naturvårdsverket erinrar om att terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) reglerar hur körning i terräng får ske. Naturvårdsverket vill även erinra om bestämmelserna i 22 § jaktförordningen om att det inte får finnas ammunition i vapnets patronläge eller magasin vid transport i ett motordrivet fortskaffningsmedel.

Anmälan av fälld varg

I samband med anmälan om fälld djur ska länsstyrelsen informera jaktledaren om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar jaktledaren angående tidpunkt och plats för besiktningen. Jaktledaren är ansvarig för att vargen och skottplats respektive fallplats kan besiktigas snarast efter överenskommelse med länsstyrelsens besiktningsman. Jaktledaren uppmanas att underlätta för besiktningsmännen, t.ex. genom att undvika att trampa sönder vargspår vid skottplats/fallplats. Besiktning ska ske inom 24 timmar från den tidpunkt djuret fälldes. Besiktningsmannen ska ha tillträde att besiktiga skottplats/fallplats även om jakten fortsätter i området. Skytten ska finnas tillgänglig för att uppvisa skottplats/fallplats för besiktningsman.

Vid anmälan ska jaktledaren ange följande uppgifter som antecknas av länsstyrelsen:

- jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
- var djuret fällts eller påskjutits (inom vilket jaktområde och plats som går att återfinna på karta 1:50 000), och
- djurets kön.

Eftersök och dokumentation av påskjuten varg

Den som påskjutit en varg ska fullfölja eftersök till dess att vargen återfunnits död eller anträffats skadad och avlivas, alternativt till dess att allt tyder på att vargen är oskadad. Jaktledaren ansvarar för att eftersök genomförs. Jaktledaren ska redovisa hur eftersöket genomförts till länsstyrelsens besiktningsman. Länsstyrelsens besiktningsman ska besöka skottplatsen och tillsammans med jaktledaren och skytten genomföra en fältkontroll samt följa upp vad som skett efter skott. Besiktningsmannen

och jaktledaren ska dokumentera vidtagna åtgärder i blanketten *Påskjuten varg – platsundersökning och eftersök*, bilaga 3.

Länsstyrelsen ska därefter besluta om den påskjutna vargen ska avräknas. Påskjuten varg ska avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att vargen är oskadad.

Besiktning av fälld varg m.m.

Länsstyrelsen ska förordna besiktningsmän som besiktigar samtliga fällda vargar, fallplatser samt märker vargskinnen med transponder (mikrochip). Besiktningsmannen dokumenterar eftersök av påskjuten varg.

Förordnade besiktningsmän ska ha genomgått utbildning som genomförts av Viltskadecenter.

Vargen ska inte tas ur (kroppen och huvudet ska vara intakt) och inte heller flås innan besiktningsmannen har tagit alla mått. Länsstyrelsen är ansvarig för att besiktning sker senast inom 24 timmar från den tidpunkt vargen fälldes.

Besiktningsmannen ska tillsammans med skytten fylla i blankett *Registrering av fälld varg*, bilaga 1.

Hur omhändertagandet av den fällda vargen ska ske framgår av instruktion från Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), bilaga 4. Instruktionen finns också på SVA:s hemsida, www.sva.se.

Jakträttshavarens rätt till delar av varg

Skinnet från vargen ska tillfalla jakträttshavaren på det jaktområde där det aktuella djuret fälldes. Detta gäller under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats samt att den flådda kroppen, komplett enligt SVA:s instruktion, överlämnats till besiktningsmannen eller att kroppen inom fem arbetsdagar från det att djuret fällts inkommit till SVA samt att övriga villkor i detta beslut har följts.

Om inte jaktledaren eller jakträttshavaren uppvisar skottplats/fallplats, om platsen inte kan återfinnas, om jakträttshavaren vägrar att lämna ifrån sig kroppen inklusive huvudet, tillfaller hela vargen eller, om djuret inte återfinns, värdet av detsamma staten.

Blanketter

Om varg fällts ska besiktningsmannen tillsammans med jaktledaren fylla i blanketten *Registrering av fälld varg*, bilaga 1.

Om varg påskjutits men inte konstaterats fälld, ska besiktningsmannen tillsammans med skytten och jaktledaren fylla i blanketten *Påskjuten varg – platsundersökning och eftersök*, bilaga 3.

I samband med besiktning och märkning av djuret ska besiktningsmannen fylla i blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld varg* bilaga 2.

Kopia/dubblett av samtliga blanketter ska skickas till SVA. Besiktningsmannen ansvarar för att detta sker.

Rekommendationer

Observationer av vargpar eller vargflockar

Jaktledarna ombeds att rapportera observationer av vargpar eller flockar till respektive länsstyrelse. Rapportering kan ske per telefon, helst samma dag eller första vardag efter observationen. Denna rapportering kommer att underlätta inventeringen av varg.

Rov-SMS

Naturvårdsverket erbjöd länsstyrelser och jaktledare i de län som omfattades av vargjakten år 2011 möjligheten att utnyttja ett SMS-system för att underlätta och effektivisera informationen om aktuell tilldelning och/eller avlysning under vargjakten.

Avsikten med systemet är att underlätta för jaktledarna och påskynda rapporteringen i samband med jakt efter t.ex. varg för att undvika överskjutning. Jaktledarna bör innan jaktstart informera sig om denna möjlighet finns inom respektive län. Om så är fallet ger länsstyrelsen vidare instruktioner.

Även om Rov-SMS används är jaktledaren skyldig att minst en gång i timmen ha kontakt med länsstyrelsen för att få information om aktuell tilldelning i det område han/hon jagar.

Media

De länsstyrelser som berörs av vargjakten 2013 har ett telefonnummer avsett för media, se tabellen ovan.

Övrig information

Krav i övrig lagstiftning för hantering av vargskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av varg, vargskinn eller andra delar av varg, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För vargar skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket² efter ansökan meddela

---

² Kontakt kan tas med Jordbruksverket för ytterligare information. Adress Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, tel. 036-15 50 00, fax 036-15 50 05.

undantag från detta förbud. Även export, import eller reexport av skinnet kräver särskilt beslut från Jordbruksverket.

Länsstyrelsernas och andra myndigheters åtgärder i samband med jakten

Länsstyrelsen tar emot anmälningar av utsedda jaktledare.

Länsstyrelsen besiktigar fällda och påskjutna vargar och informerar jaktledaren om dennes och skyttens skyldigheter. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter jaktledaren angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Länsstyrelserna tillhandahåller telefonsvarare med aktuell information om hur många djur som fällts och vad som återstår av tilldelningen.

När länsstyrelsen avslut jakten när tilldelningen är fylld bör detta snarast delges berörda polismyndigheter, jakträttshavare, jaktvårdsföreningar, medier och övriga på lämpligt sätt.

Länsstyrelsen skickar senast den 1 april 2013 en skriftlig rapport till Naturvårdsverket över hur många djur som fällts eller anmälts påskjutna med stöd av detta beslut samt vilka erfarenheter som vunnits i samband med denna jakt samt ifyllda blanketter, se avsnitt *Blanketter* ovan. Sammanställningen skickas även som e-post till nv-skydds jakt@naturvardsverket.se.

Länsstyrelsen registrerar snarast fällda djur i databasen Rovbase. Dokumentationen i Rovbase, som utgör rapporteringsunderlag till EU-kommissionen i enlighet med artikel 16.2 art- och habitatdirektivet, ska innehålla följande uppgifter:

- jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
- var djuret fällts eller påskjutits (inom vilket jaktområde och plats som går att återfinna på karta 1:50 000), och
- djurets kön.

Som djurets dödsorsak anges 23 c § jaktförordningen.

Information om antalet fällda vargar skickas fortlöpande under jaktperioden till vargjakt@sva.se. SVA uppdaterar därefter information om jakten på sin hemsida www.sva.se.

Bakgrund

Förekomst av varg i Sverige och på den skandinaviska halvön

Den svenska vargstammen inventeras genom heltäckande inventeringar som görs i hela landet. Sedan 2002 har samtliga landets länsstyrelser ansvar för rovdjursinventeringarna i det egna länet. Länsstyrelsernas ansvar omfattar planering, genomförande, dokumentation, sammanställning och utvärdering av

inventeringsarbetet. Inventeringsverksamheten styrs genom Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, lodjur och kungsörn.

Viltskadecenter samordnar länsstyrelsernas insamling av vargprover för DNA-analyser som är ett viktigt redskap i inventeringsarbetet. DNA-prover används även för att avgöra om enskilda vargar härstammar från den finsk-ryska eller den skandinaviska populationen, något som kan vara viktigt då Naturvårdsverket eller länsstyrelserna ska fatta beslut om skydds jakt efter enstaka vargindivider.

För varg genomförs inventeringsarbetet i huvudsak genom spårningar på snö under vintersäsongen. Föryngring av varg kan även konstateras på barmark, exempelvis genom undersökningar av lyor eller rendez-vousplatser som använts av vargarna under sommarperioden. Alla observationer som har betydelse för inventeringsresultaten kvalitetssäkras av länsstyrelsens fältpersonal. I arbetet med rovdjursförvaltningen har länsstyrelserna tillgång till Rovbase, en svensk-norsk databas om rovdjur.

Den svensk-norska, skandinaviska, vargpopulationen inventeras med enhetliga inventeringskriterier och dokumenteras med hjälp av en årlig gränsöverskridande inventeringsrapport³. Rovdjurspolitiken i såväl Sverige som Norge innebär att Norge enbart räknar ”helnorska” föryngringar till det norska beståndsmålet medan Sverige även tillgodoräknar sig föryngringar i gränsrevir.

Även om det aldrig blev helt tomt på varg så var den skandinaviska vargpopulationen nästan utrotad under perioden 1960-1990. Under denna period blev det aldrig dokumenterat mer än 10 vargindivider under en och samma vinter. På 90-talet ökade den skandinaviska vargpopulationen med 25-29 procent i genomsnitt per år. Ökningen har fortsatt under 2000-talet. Av den senaste rapporten om inventeringen av vargstammen framgår att totalt har 33 flockar och 27-28 revirmarkerande par registrerats under inventeringen 2011/2012. Föryngring har fastställts i 28 av de 33 flockarna. Tre flockar (alla med valpkullar) och två revirmarkerande par påträffades i Norge, 4 flockar (3 med valpkullar) och 3-4 revirmarkerande par återfinns över gränsen mellan Norge och Sverige, och 26 flockar (varav 22 med valpkullar) samt 22 revirmarkerande par återfanns i Sverige. Fem revir klassificerades till kategorin ”övriga stationära vargar”. Det totala antalet vargar i Skandinavien under vintern 2011-2012 uppskattades till mellan 260 och 330 vargar. Den totala populationen visar ingen statistiskt signifikant förändring i tillväxttakt för de senaste 10 åren (medelvärde för tillväxttakt: 14procent). Under perioden 2000-2011 har populationen vuxit från 16 till 60 flockar och par. Två immigrerade vargar (kända sedan tidigare) från den finsk-ryska populationen fanns fortfarande kvar i populationen under vintern 2011-2012, men reproducerade sig inte. Åtta av valpkullarna 2011 har en

---

³ Se Svensson, Wabakken, Kojola, Maartmann, Strømseth, Åkesson, Flagstad och Zetterberg: Varg i Skandinavien och Finland. Slutrapport från inventering av varg vintern 2011-2012. Högskolan i Hedmark 2012.

förälder som härstammar från en av de två sentida finsk-ryska invandrade vargarna. Merparten av den skandinaviska vargpopulationen finns i Sverige.

Den skandinaviska vargpopulationens genetiska situation

Inavelsgraden är mycket hög i den skandinaviska vargpopulationen. Detta beror på den smala genetiska basen samt att populationen under drygt 20 år bestått av färre än 100 individer och därför haft en genetiskt mycket liten effektiv populationsstorlek. Även om stammen vuxit med i genomsnitt 14 procent under de senaste åren hade inavelsnivån ökat till cirka 30 procent ($F=0,3$) vintern 2007-08. Detta innebär att vargarna i genomsnitt är närmare besläktade med varandra än helsyskon och ligger långt över den nivå ($F=0,0625$) som Svenska Kennelklubben anser vara oacceptabel för hundar genom kusinparning.⁴ Inavelsgraden i vargstammen har dock minskat sedan dess tack vare att avkomor till de senaste invandrade vargarna, så kallade F1:or, har reproducerat sig under några år.

De tre invandrande vargarna som nått den skandinaviska reproducerande stammen under de senaste 20 åren har varit för få för att tillskottet av nya gener ska motverka inaveln. Skadliga arvsanlag verkar ha en hög spridning i populationen. Inavelsdepression yttrar sig i reducerad reproduktion jämfört med icke inavlade vargar och i förekomsten av en rad ärftliga defekter som t.ex. minskad reproduktionsförmåga och missbildningar i skelett och tänder.

Nationell förvaltningsplan för varg 2012-2017

I Naturvårdsverkets förvaltningsplan för varg som fastställdes den 31 maj 2012 anges följande på sid 37-38:

”Den senaste rovdjursutredningen gör i delbetänkandet Rovdjurens bevarandestatus bedömningen att den primära bevarandeåtgärden för vargen måste vara att minska inavelsgraden genom invandring, utplantering eller på annat sätt. Vidare anger utredningen att den skandinaviska vargpopulation i ett andra steg, när inavelsgraden har sänkts, bör öka i storlek. Naturvårdsverket avser att undersöka det bevarandebiologiska behovet och de juridiska förutsättningarna för att underlätta den genetiska förstärkningen genom selektiv, riktad och populationsreglerande jakt. En sådan jakt skulle därmed kunna utgöra en komponent i den genetiska förstärkningen för att åtgärderna ska få en snabbare effekt i populationen. Undersökningen ska omfatta såväl förutsättningarna för att utifrån genetisk status rikta jakten mot särskilda revir, som att reglera stammens storlek för att öka den genetiska förstärkningens effekt.”

Under hösten 2012 fick Skandulv i uppdrag att utreda ovanstående frågeställningar. Uppdraget redovisades till Naturvårdsverket den 15 december 2012.

---

4 Se Svenska Kennelklubbens hemsida www.skk.se.

Mot bakgrund av Naturvårdsverkets ställningstagande i detta beslut har Naturvårdsverket den 30 januari 2013 beslutat att komplettera förvaltningsplanen för varg på så sätt att vår bedömning är att selektiv och riktad jakt efter varg är en åtgärd bland flera i arbetet med genetiska förstärkningen av den skandinaviska vargstammen.

Rapport från Skandulv den 15 december 2012

På uppdrag av Naturvårdsverket har Skandulv beräknat hur inavelskoefficient och släktskap i den skandinaviska vargstammen påverkas av invandring, populationsstorlek och olika jaktstrategier. För beräkningarna av effekter de närmsta två åren av en selektiv jakt, riktad mot revir med de högsta släktskapskoefficienterna använde Skandulv manuella simuleringar gjorda i Excel, byggda på pedigree data från det skandinaviska vargprojektet SKANDULV och resultat från Viltskadecenters årliga lägesrapporter. För beräkningar av genetiska effekter på längre sikt, upp till 100 och 300 år, gjorde Skandulv simuleringar utifrån en individbaserad populationsmodell som integrerar demografi med genetik med hjälp av data från den skandinaviska vargstammen. Analysen för effekter de närmsta två åren visade att även utan ytterligare invandring kan man göra vissa vinster med en selektiv jakt. Med en jakt som tar bort de fem högst rankade vargflockarna enligt deras släktskap med övriga populationen, sänktes inavelskoefficienten F efter två års jakter från dagens nivå på 0,260 till 0,246, och om de 10 högst rankade flockarna togs bort sänktes F till 0,229. Samtidigt visades att högst 9 flockar kan tas bort utan att sänka antalet flockar i populationen till nästa år. Resultaten från simuleringarna av effekter på lång sikt delades upp i effekter på inavelsnivån respektive på hur lång tid det tar att uppnå en viss inavelsnivå.

Av redovisningen framgår att populationsstorleken har betydelse för hur snabbt inavelsnivåerna sjunker. Processen går fortare ju mindre populationen är. Processen går också fortare genom selektiv jakt där invandrare och deras avkommor skyddas. Den kan dessutom ytterligare påskyndas genom att tillföra några extra obesläktade vargar tidigt i processen i en s.k ”stötdos”.

Förutsatt att det föreligger ett konstant flöde av invandrare till populationen, kan en väl utformad selektiv jakt resultera i en reduktion, både av inavelsnivån och av den tid som krävs för att uppnå en viss lägre inavelsnivå. Viss temporär förbättring av inavelsnivå kan dock uppnås utan ytterligare invandring.

Praxis från EU-domstolen

I mål C-342/05 prövade EU-domstolen den finländska jakten efter varg utanför renskötselområdet. EU-domstolen kom i sitt avgörande av den 14 juni 2007, som gällde undantag enligt artikel 16.1 b), fram till att det inte stred mot artikel 16 art- och habitatdirektivet att tillåta viss jakt, trots att arten inte hade uppnått gynnsam bevarandestatus. Europeiska kommissionen hade yrkat på att domstolen skulle fastställa att Finland hade brutit mot artiklarna 12.1 och 16.1 art- och habitatdirektivet genom att tillåta jakt efter varg med åsidosättande av

regleringen om undantag i artikel 16.1. En viktig slutsats från avgörandet är att det är möjligt att bevilja undantag enligt artikel 16.1 i särskilda fall när det vederbörligen har konstaterats att det inte kan förvärra den ogynnsamma bevarandestatusen hos de aktuella populationerna eller förhindra återställandet av en gynnsam bevarandestatus.

Riktlinjer från Large Carnivore Initiative for Europe

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå.⁵ Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och de kan enligt EU-kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU.

I riktlinjerna finns åtta kriterier som konkretiserar vad som krävs för att en rovdjurspopulation ska anses ha en gynnsam bevarandestatus. Samtliga åtta kriterier bör vara uppfyllda. Riktlinjerna anger vidare att en rovdjursart inte behöver ha uppnått gynnsam bevarandestatus för att ett undantag enligt artikel 16.1 art- och habitatdirektivet ska kunna medges. Rovdjurspopulationen som sådan måste dock vara livskraftig och dess aktuella bevarandestatus får inte äventyras. För att ett undantag från skyddsreglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Skäl

Aktuella bestämmelser

I 23 c § jaktförordningen anges förutsättningar för att bedriva viss jakt efter varg. Enligt bestämmelsen får jakt efter varg tillåtas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket beslut om sådan jakt.

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket bedömer att en selektiv och riktad jakt efter varg är den enda åtgärden som på kort sikt kan minska inavelsgraden. En minskad inavelsgrad skulle påtagligt främja den skandinaviska vargstammens genetiska status i ett längre perspektiv och därmed skapa förutsättningar för en gynnsam bevarandestatus för vargen. Naturvårdsverket bedömer att den nu beslutade

---

⁵ Linell J., V. Salvatori & L. Boitani (2008), Guidelines for population level management plans for large carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2).

jakten under alla omständigheter inte riskerar att förvärpa den ogynnsamma bevarandestatusen eller förhindra återställandet av en gynnsam bevarandestatus. Mot den bakgrunden anser Naturvårdsverket att det inte finns någon annan lämplig lösning på kort sikt för att genetiskt förstärka den skandinaviska vargstammen.

Av Skandulvs rapport från den 15 december 2012 framgår att inavelsgraden minskar om en selektiv jakt riktas mot de 5-10 revir som visar hög inavelsgrad. Genom en riktad jakt mot ett av alfadjuren i revir med hög inavel skapas förutsättningar för att vargar med lägre inavelsgrad ska kunna ta över avlivade alfadjurs plats. Avkommor från sådan parbildning får då en lägre inavelskoefficient. Föräldralösa fjolårsvalpar har visat sig kunna uppvisa oönskat beteende som följd. En avskjutning av endast ett av alfadjuren medför att eventuella fjolårsvalpar inte blir helt föräldralösa.

Även om inte alla de utpekade alfadjuren fälls bedömer Naturvårdsverket att detta inte förvärrar den ogynnsamma bevarandestatusen hos den skandinaviska vargstammen eller försvårar uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus. En riktad och selektiv jakt kommer tvärtom att även i detta fall medföra positiva effekter för vargstammen. Naturvårdsverket bedömer också att det totala antalet vargar som kan komma att fällas under jakten inte heller riskerar att förvärpa den ogynnsamma bevarandestatusen hos den skandinaviska vargstammen eller försvåra uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket anser emellertid att en jakt som medför att samtliga vargindivider i dessa revir avlivas inte är förenlig med 23 c § jaktförordningen.

Naturvårdsverket har utformat jaktområdena så att ingen känd förekomst av invandrad varg eller avkomma från sådan varg förekommer inom jaktområdet. Vår bedömning är därför att genetiskt viktiga vargar inte kommer att beröras av jakten. Jaktuttaget om högst 16 individer kommer inte att medföra en minskning av vargstammen som helhet under 2013 mot bakgrund av det förväntade antalet föryngringar under året, enligt muntliga uppgifter från Skandulv. Uttaget bedöms motsvara högst 5 procent av den nuvarande vargstammens storlek.

Riksdagen har beslutat om att kraftfulla insatser ska genomföras för att stärka den skandinaviska vargpopulationens genetiska status. Regeringen har gett Naturvårdsverket tillsammans med Jordbruksverket i uppdrag att, från och med år 2011 till och med år 2014, arbeta med olika åtgärder för att genetiskt stärka den skandinaviska vargstammen. Naturvårdsverket ska flytta invandrade vargar från den finsk-ryska populationen till den mellansvenska vargstammen. Vidare ska vargvalpar från djurparker sättas ut i vilda vargars lyor. Dessa åtgärder anses endast ha effekt på längre sikt. Naturvårdsverket har inte kunnat genomföra dessa åtgärder än. Mot bakgrund av den forskning och de erfarenheter som finns anser Naturvårdsverket att det inte finns någon annan lämplig lösning än en selektiv och riktad jakt för att minska inavelsgraden i vargstammen på kort sikt.

Samtidigt som jakten pågår genomför länsstyrelserna inventering av varg. Naturvårdsverket har beredskap för att fatta tilläggsbeslut om avlysning av områden för det fall att genetiskt viktiga individer upptäcks under inventeringen.

För att selektiv jakt efter varg ska ske under strängt kontrollerade former krävs att jaktledaren anmäler sig till länsstyrelsen och att länsstyrelsen meddelar jaktledaren när jakten får påbörjas. För att minimera risken för överskjutning bedömer Naturvårdsverket att villkoren för jakten ska inkludera stränga krav på snabb rapportering av fällda eller påskjutna djur samt kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i det aktuella jaktområdet. Besiktningsmännens kontroll av varje skott respektive fällplats ska säkerställa att djuren fällts i enlighet med regelverket. Besiktning av fällt djur samt att den flådda djurkroppen lämnas till SVA möjliggör en noggrann kontroll av de fällda djurens kön, ålder och hälsostatus. Effekterna av den selektiva jakten kommer att utvärderas i samband med kommande inventering av vargföringringar.

Då vargars revir ur ett jaktligt perspektiv är mycket stora anser Naturvårdsverket att det är nödvändigt att medge undantag från jaktlagens förbud mot att använda motorfordon i samband med jakt för att möjliggöra att på befintligt vägnät söka efter vargspår. Undantaget ger inte rätt att från motorfordon skjuta, förfölja eller genskjuta varg. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motorfordon för att förhindra att vargen kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Maria Ågren.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit vilthandläggaren Per Risberg, miljörettsjuristen Malin Hollberg Malm samt biträdande avdelningschefen Rikard Janson, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Maria Ågren

Rikard Janson

Bilagor:

1. Blankett *Registrering av fälld varg*
2. Blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld varg*
3. Blankett *Påskjuten varg – platsundersökning och eftersök*
4. SVA:s instruktion om att hantera fälld varg
5. Karta över vargrevirens belägenhet
6. Hur man överklagar

Sändlista:

Länsstyrelserna i län där jakt tillåts
Polismyndigheterna i län där jakt tillåts
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Jordbruksverket

För kännedom (enbart per e-post):

Miljödepartementet
Landsbygdsdepartementet
Naturhistoriska riksmuseet
Nationella rådet för rovdjursfrågor
Direktoratet for Naturforvaltning, Norge
Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland
ArtDatabanken
Viltskadecenter
Skandulv
Vargkommittén